

Част III Последиците от суеверието

Последици от мита

В продължение на векове на човешките същества до втръсване са повтаряни всякакви видове суеверия и погрешни твърдения, много от които относително безвредни. Например, когато повечето хора вярвали, че Земята е плоска, това фактически неправилно схващане е имало малко или никакво влияние върху ежедневиия живот или взаимоотношенията на хората. По същия начин, ако децата вярват във феята на зъбките или че щъркелите носят бебетата, те няма да станат носители на злото вследствие приемането на такива митове. От друга страна, с течение на времето други погрешни твърдения и митове са започнали да представляват реална опасност за човечеството. Например, едно просто недоразумение сред лекарите би могло да доведе до изпробване на „лечебни средства“, които представляват по-голяма опасност за техните пациенти от болестите, които лекарите се опитват да излекуват. А още по-драстичен пример е извършването на човешко жертвоприношение в някои култури, с надежда, че като правят това, ще спечелят благоразположението на своите въображаеми богове.

Но нищо друго не стига толкова близо до нивото на разрушение – умствено, емоционално и физическо – настъпило по целия свят и през цялата записана история в резултат на вярата в „авторитета“. Чрез драстична промяна на начина, по който хората *възприемат* света, митът за „авторитета“ променя също така и техните мисли и действия. Всъщност вярата в легитимността на някаква управляваща класа („Власт“) води почти всеки човек до това или да

оправдава, или да извършва злодеяния, без дори да осъзнава това. Убедени, че „авторитетът“ е реален и че чрез него някои човешки същества са придобили моралното право да прилагат насилие и да извършват действия на агресия срещу други хора (чрез т. нар. „закони“), всички републиканци, всички демократи, всички гласоподаватели и всички останали хора, които поддържат „Властта“ под всякаква форма, са защитници на насилието и несправедливостта. Разбира се, те не виждат нещата по този начин, защото тяхната вяра в „авторитета“ е изкривила и изопачила тяхното възприемане на действителността.

Проблемът е, че когато нещо променя възприемането на реалността на даден човек, този човек рядко забелязва, че това се случва. Например, светът може да изглежда много различен за някой, който носи цветни контактни лещи, въпреки че той не може да види самите лещи. Същото е вярно и за умствените „лещи“. Всеки човек мисли, че светът наистина е такъв, какъвто го вижда. Всеки може да посочи други хора, за които да твърди, че нямат връзка с реалността, но почти никой не мисли, че собственото му възприятие е изкривено, дори и други хора да му казват, че е така. Резултатът е, че милиарди хора се сочат с пръст едни други и казват едни на други колко са заблудени, като почти никой от тях не желае или дори не е в състояние безпристрастно да изследва „лещите“, които изкривяват собственото му възприятие.

Всичко, на което човек е бил изложен, особено когато е бил млад, влияе върху начина, по който той вижда света. Това, на което са го учили родителите му, което е изучавал в училище, какво поведение е наблюдавал у хората, културата, сред която е израснал, религията, в която е възпитан – всичко това създава дълготраен комплект от

умствени „лещи“, които влияят върху начина, по който той вижда света. Има безброй примери за това как дребни различия в гледните точки са довели до ужасяващи последици. Един бомбаджия-самоубиец, който умишлено убива десетки цивилни чужденци, си въобразява, че е прав. Никой не си представя себе си, че е на страната на лошите. Военните конфликти изцяло са резултат от различия в гледните точки, получили се вследствие на умствените „лещи“, поставени чрез обучение на войниците от двете страни. Трябва да е очевидно от само себе си, че ако хиляди по същество добри хора виждаха света такъв, какъвто е, те нямаше отчаяно да се опитват да се избиват едни други. В повечето случаи проблемът всъщност не е злото или злонамереността, а просто невъзможността да се видят нещата такива, каквито са.

Представете си като аналогия някой, който е погълнал силен халюциноген, и който в резултат на това е станал убеден, че неговият най-добър приятел всъщност е дегизирано злонамерено извънземно чудовище. От гледната точка на човек, имащ халюцинации, насилственото нападение срещу приятеля е напълно разумно и оправдано. Проблемът в случая на човек, чието възприятие на реалността е толкова изкривено, не е в това, че той е неморален, глупав или злонамерен. Проблемът е, че той не вижда нещата такива, каквито са в действителност, и в резултат на това решенията и действията, които на него му изглеждат напълно адекватни, всъщност са ужасно разрушителни. И когато такива халюцинации се споделят от мнозина, резултатите стават далеч по-лоши.

Когато всеки човек погрешно възприема реалността по един и същ начин – когато всеки вярва в нещо невярно, дори и да е очевиден абсурд – то той не го усеща като невярно или абсурдно. Когато една невярна или нелогична

идея постоянно се повтаря и подкрепя почти от всички, рядко ще се появи някой, който да я постави под въпрос. Всъщност повечето хора стават буквално неспособни да я поставят под въпрос, защото с течение на времето тя се утвърждава в техните умове като нещо дадено – аксиома, която не се нуждае от рационална обосновка и не се нуждае от анализиране и преосмисляне, защото всеки знае, че тя е истина. И в действителност, всеки човек просто я приема за истина, защото не може да си представи, че всички останали хора – включително всички уважавани, известни, образовани хора от радиото и телевизията – биха вярвали на нещо невярно. Какво му влиза в работата на един обикновен човек да се съмнява в нещо, за което всички останали хора смятат, че е напълно достатъчно да го приемат като неоспорима истина?

Една толкова дълбоко вкоренена вяра е невидима за онези, които я изповядват. Когато умът винаги мисли за нещо в една посока, този ум ще си представя доказателство и ще халюцинира факти, подкрепящи идеята. Преди хиляда години хората уверено биха обявили за доказан факта, че Земята е плоска, и те биха го казали с почти такава увереност и откровеност, с каквата сега обявяваме, че е кръгла. За тях идеята за свят, който е гигантско сферично нещо, носещо се в космоса, незакрепено към нищо, е била очевидно нелепа. И тяхното абсолютно погрешно мнение за плосък свят на тях им е изглеждало научен, очевиден сам по себе си факт.

Така е и с вярата в „авторитета“ и „Властта“. Повечето хора смятат „Властта“ за очевидна реалност, толкова рационална и очевидна сама по себе си, колкото и гравитацията. Малцина са тези, които изобщо са проучвали обективно тази идея, защото те изобщо не са имали причина за това. „Всеки знае“, че „Властта“ е реална, необходи-

ма, легитимна и неизбежна. Всеки приема, че това е така и говори, като че ли е така, затова – защо някой би поставял това под въпрос? Хората не само че рядко получават основание да изследват понятието „Власт“, но те имат една непреодолима психологическа бариера да не го изследват. Крайно неудобно и обезпокоително, дори екзистенциално ужасяващо за някой, е да постави под въпрос едно от основните схващания, върху което през целия му живот се е базирал цялостният му възглед за действителността и целият му морален кодекс. Човек, чиито възприятия и преценки са били изкривени от суеверието, наречено „авторитет“ (и това се отнася за почти всички хора) няма да намери за лесно и приятно това да размишлява върху възможността, че цялата му система от вярвания се основава на лъжа, и че много неща, които е правел през своя живот като резултат от вярата в тази лъжа, са били вредни за самия него, за неговите приятели и за семейството му и изобщо за човечеството.

Накратко казано, вярата в „авторитета“ и „Властта“ изкривява възприятието и преценките на почти всеки човек и го довежда дотам, че да казва и върши неща, които често са ирационално, безсмислено, вредно, лицемерно или ужасно разрушително и отвратително зло. Разбира се, вярващите в мита не виждат нещата по този начин, защото те не го смятат за вяра изобщо. Те са твърдо убедени, че „авторитетът“ е реален и въз основа на това погрешно мнение си вадят заключение, че техните възприятия, мисли, мнения и действия са напълно разумни, оправдани и адекватни, точно както ацтеките несъмнено вярвали, че техните човешки жертвоприношения са разумни, оправдани и адекватни. Едно суеверие, способно да накара иначе свестни хора да виждат доброто като зло и злото като добро – точно каквото прави вярата в „авторитета“ – е оно-

ва, което представлява реална заплаха за човечеството.

Суеверието, наречено „авторитет“, влияе по различен начин върху възприятията и действията на различни хора, било то „законодателите“, които си въобразяват, че имат правото да управляват, „служителите на закон“, които си въобразяват, че имат правото и задължението да налагат със сила заповедите на „законодателите“, поданиците, които си въобразяват, че имат моралното задължение да се подчиняват, или обикновените зрители, които гледат като неутрални наблюдатели. Последиците от вярата в „авторитета“ за тези различни групи, взети заедно, водят до такава степен на потисничество, несправедливост, кражби и убийства, каквато иначе не би могла да съществува и не би съществувала.